

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci žalobce: **Ing. F. B.**, zastoupen Mgr. Vlastimilem Šopákem, advokátem, se sídlem Jana Palacha 954/4, Znojmo, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Brně**, se sídlem Moravské nám. 1, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2006, č. j. 31 Ca 127/2005 - 65,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2006, č. j. 31 Ca 127/2005 - 65, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Zeměměřického a katastrálního inspektorátu v Brně ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. O - 99/391/2005, bylo potvrzeno rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Znojmo, sp. zn. OR - 91/2005 ze dne 20. 4. 2005, týkající se neprovedení opravy zápisů právních vztahů k nemovitostem z původního přidělu podle dekretu prezidenta republiky č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci (poř. č. 62 - usedlost č. p. 164) v katastrálním operátu v katastrálním území Štítary na Moravě.

Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, o níž rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 12. 6. 2006, č. j. 31 Ca 127/2005 - 65, tak, že žalobu odmítl. V odůvodnění svého usnesení uvedl, že žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný nerozhodoval ve věci vkladu práva k nemovitostem ani v žádné jiné věci, která by svou povahou zakládala, měnila, rušila nebo závazně určovala práva nebo povinnosti. Institut

opravy chyb v katastrálním operátu slouží k uvedení údajů katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin, není prostředkem k rozhodování o správnosti zápisu věcného práva k nemovitostem a opravou chyb v katastrálním operátu se tak nemění právní vztahy k nemovitostem. Žalobou napadeným rozhodnutím o opravě chyb v katastrálním operátu byla pouze vyřešena otázka, kdo bude nadále evidován jako vlastník určitých nemovitostí v katastru, když nebylo vyhověno námítce žalobce ohledně údajně vadné evidence nemovitosti. Rozhodnutí z takového řízení vzešlé nemá hmotněprávní, nýbrž jen evidenční účinky. Krajský soud proto uzavřel, že z důvodů výše uvedených žalobou napadené správní rozhodnutí není správním rozhodnutím ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). S ohledem na povahu napadeného správního rozhodnutí dospěl krajský soud k závěru, že nejsou splněny podmínky pro postup podle části třetí, hlavy II., dílu 1. s. ř. s., neboť žaloba napadá správní rozhodnutí, které nemá povahu rozhodnutí ve smyslu citovaného ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s., tedy nejedná se o rozhodnutí, kterým by bylo založeno, měněno, rušeno nebo závazně určeno veřejné subjektivní právo či povinnost žalobce a nejde tudíž o rozhodnutí, které by příslušelo soudu přezkoumat v řízení podle části třetí, hlavy II., dílu 1. s. ř. s. Žalobou napadeným rozhodnutím nedošlo k žádným změnám z hlediska práva hmotného v pozici žalobce, právní stav, který tu byl před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí se nezměnil a hmotněprávní pozice žalobce jako účastníka řízení dotčena nebyla. Krajskému soudu proto nezbylo, než žalobu ve smyslu § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnout, neboť žalobce se domáhal přezkoumání rozhodnutí, které je ustanovením § 68 písm. e) s. ř. s. ve spojení s § 70 písm. a) z přezkoumání vyloučeno.

Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž považuje napadené rozhodnutí za nezákonné (§ 103 odst. 1 písm. e/ s. ř. s.). Namítá, že krajský soud nepřihlédl k důkazům uvedeným v jeho žalobě ze dne 23. 8. 2005, které dokazují, že svých práv uvedených v čl. 11 Listiny základních práv a svobod se dovolává oprávněně. V kasační stížnosti se stěžovatel převážně vyjadřuje k otázce, z jakého důvodu se domáhá opravy chyb v katastrálním operátu. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a e) s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2, 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Předmětem žaloby bylo rozhodnutí o opravě chyb v katastrálním operátu podle § 8 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „katastrální zákon“). Právní názory na soudní přezkum takového rozhodnutí prošly určitým vývojem, který vyvrcholil usnesením zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, vydaným dne 2. 9. 2004 pod č. j. Konf 62/2003 - 15, na nějž krajský soud v odůvodnění

svého usnesení rovněž odkazuje. Zvláštní senát se ovšem pouze vyslovil k tomu, že o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o opravě údajů v katastrálním operátu je věcně příslušný k rozhodnutí soud ve správním soudnictví.

Na toto rozhodnutí navázal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 4. 5. 2005, č. j. 2 Aps 3/2004 - 42 (zveřejněno pod č. 720/2005 Sb. NSS), v němž hodnotil vztah ochrany před úkony katastrálního úřadu cestou žaloby proti nezákonnému zásahu a cestou žaloby proti rozhodnutí. Vyslovil, že pokud Nejvyšší správní soud akceptoval příslušnost soudu činného ve správním soudnictví ve věcech přezkumu rozhodnutí správního orgánu o opravě údajů v katastrálním operátu podle § 8 zákona č. 344/1992 Sb., je tím zároveň vysloveno, že v takovém správním řízení se rozhoduje o veřejných subjektivních právech fyzických a právnických osob ve smyslu § 2 s. ř. s. V opačném případě by příslušnost správních soudů postrádala jakékoliv racionální opodstatnění. Dále v tomto rozhodnutí uvedl, že využitím postupu podle § 8 katastrálního zákona se otevírá procesní prostor k případnému podání následné soudní žaloby, přičemž soud pak hodnotí mimo jiné míru dotčení práv v konkrétním případě.

Pokud jde o argumentaci užitou krajským soudem, lze mu přisvědčit v tom, že soudu příslušnému k rozhodnutí o takové žalobě náleží právo (i povinnost) posoudit naplnění všech podmínek soudního přezkumu. Lze s ním souhlasit i v tom, že k nim patří existence přezkoumatelného rozhodnutí.

Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. může žalobu podat každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen „rozhodnutí“). Pojem rozhodnutí v dalším textu tedy musí být vykládán v mezích takto dané legislativní zkratky. Podle § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno. Ustanovení § 70 písm. a) s. ř. s. pak vylučuje ze soudního přezkoumání úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. Tomu je třeba rozumět tak, že formální označení úkonu správního orgánu jako rozhodnutí neznamena, že se o rozhodnutí soudem přezkoumatelné skutečně jedná; musí zde vždy být i naplněna podmínka, že tento úkon je zásahem do práv a povinností předpokládaným ustanovením § 65 odst. 1 s. ř. s.

K tomu je třeba posoudit, zda a k jakému zásahu do práv dochází rozhodnutím o opravě chyb v katastrálním operátu. Podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly buď zřejmým omylem při vedení a obnově katastru nebo nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím předpisem. Podle odst. 2 téhož ustanovení katastrální úřad opraví chybné údaje katastru, které vznikly nesprávnostmi v listinách, podle nichž byly zapsány, na základě opravy listiny provedené tím, kdo listinu vyhotovil nebo kdo je oprávněn opravu listiny provést. Podle odst. 4 citovaného ustanovení oznámení o provedené opravě nebo o tom, že opravu na návrh neprovedl, protože se nejedná o chybu, doručí katastrální úřad vlastníkovi a jinému oprávněnému. Sdělí-li do třiceti dnů od doručení oznámení vlastník nebo jiný

oprávněný katastrálnímu úřadu, že s provedenou opravou nebo s tím, že se nejedná o chybu, nesouhlasí, vydá katastrální úřad rozhodnutí ve věci. Proti rozhodnutí je možno podat odvolání k zeměměřickému a katastrálnímu inspektorátu, v jehož obvodu je dotčená nemovitost (odst. 5 citovaného ustanovení). Pro rozhodování platí správní řád (§ 27a katastrálního zákona).

Institut opravy v katastrálním operátu tedy slouží k uvedení údajů v katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin. Mění se jím evidované údaje, aniž by se tak mohlo založit či pozbyt vlastnické či jiné právo k nemovitosti - to plyne i z § 5 odst. 7 katastrálního zákona. Opravou má být pouze dosaženo souladu mezi evidovanými a skutečnými údaji, a to bez ohledu na to, zda původní zápis byl podložen rozhodnutím o vkladu, či se jednalo o záznam údajů o právních vztazích plynoucích z rozhodnutí jiných orgánů nebo z listin právní vztahy osvědčujících. Pro opravu údajů tak není rozhodný způsob zápisu údaje do katastru, jelikož jak vklad, tak i rozhodnutí jiných orgánů, mají vlastní přezkumnou cestu, která však již logicky nezahrnuje katastrální evidenci.

Nelze ani obecně říci, že údaje v katastru mají pouze evidenční význam - podle § 1 odst. 4 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, zápisy mají právní a evidenční účinky podle tohoto zákona; nerozhodné je, že zápis vliv na vznik, změnu nebo zánik práva nemá (§ 14 odst. 3 uvedeného zákona). V rozsahu, v jakém do právních a evidenčních vztahů zasahuje zápis sám, zasahuje do nich i provedená oprava - nikoliv však jejich neprovedení, neboť přitom zůstává původní stav zachován. Ani z toho však nelze dovodit, že neprovedením opravy není dotčeno žádné právo. V této souvislosti lze poukázat na ustanovení § 11 zákona č. 265/1992 Sb., které zakládá dobrou víru ve správnost evidovaných údajů. Závaznost některých údajů vedených v katastru pak plyne z § 20 katastrálního zákona. Ostatně katastr nemovitostí je informačním systémem a podle § 1 odst. 3 katastrálního zákona je zdrojem informací, které slouží k ochraně práv k nemovitostem, pro daňové a poplatkové účely, k ochraně životního prostředí, zemědělského a lesního a půdního fondu, nerostného bohatství, kulturních památek, pro rozvoj území, k oceňování nemovitosti, pro účely vědecké, hospodářské a statistické a pro tvorbu dalších informačních systémů. Ustanovení § 4 odst. 2 katastrálního zákona pak stanoví, čím je katastrální operát tvořen, tedy co vše je v něm evidováno. Z těchto ustanovení je zřejmé, že nesprávná evidence může mít vliv v řadě oblastí, nejen pro disponování s nemovitostmi, ale třeba i pro vznik či rozsah daňové povinnosti nebo pro ukládání povinností na úseku životního prostředí apod. K evidovaným údajům se také váže povinnost vlastníka a jiných oprávněných osob označit ve stanovené lhůtě trvalým způsobem hranice svých pozemků podle § 10 odst. 1 písm. b) katastrálního zákona nebo povinnost ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitosti (§ 10 odst. 1 písm. d/ katastrálního zákona); jejich porušení pak zakládá sankční odpovědnost ve smyslu § 23 katastrálního zákona. Významu zapsaných skutečností odpovídá i význam jejich oprav, které jsou prostředkem ochrany před nesprávným zápisem skutečností z listin vyplývajících.

Z tohoto hlediska je třeba přistupovat k posouzení vlivu provedení či neprovedení opravy na dotčené subjekty. Žalobce, který požaduje provedení opravy chybného údaje, má právo na to, aby katastrální úřad opravu provedl. Jistě jen za předpokladu, že skutečně došlo k zapsání skutečností odporujících listinám, které byly podkladem zápisu. Bylo-li mu

toto právo odepřeno, musí mít nárok na přezkoumání správnosti takového úkonu. Jde tedy o úkon zasahující do jeho práv ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a nelze jej vyloučit podle § 70 písm. a) s. ř. s.

K výkladu zásahu do práv lze poukázat i na usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, podle něhož ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. nelze interpretovat doslovným jazykovým výkladem, ale podle jeho smyslu a účelu tak, že žalobní legitimace je dána pro všechny případy, kdy se úkon správního orgánu, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, dotýká právní sféry žalobce.

Mimo tuto argumentaci a výše označená rozhodnutí (č. j. Konf 62/2003 - 15, č. j. 2 Aps 3/2004 - 42) lze poukázat i na dosavadní rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, který věcně zkoumal kasační stížnosti proti rozhodnutím krajských soudů věcně posuzujících žaloby proti rozhodnutím o opravě chyb v katastrálním operátu - např. rozsudek ze dne 25. 11. 2004, č. j. 4 As 28/2003 - 121, ze dne 28. 2. 2005, č. j. 5 As 21/2004 - 81, ze dne 31. 5. 2006, č. j. 5 As 16/2005 - 88 (vše dostupné na www.nssoud.cz).

Z těchto hledisek je třeba považovat kasační stížnost za důvodnou, neboť stěžovateli byl v rozporu se zákonem odepřen přístup k soudu. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. byl naplněn. Nejvyššímu správnímu soudu ovšem v tomto řízení nepřísluší hodnotit kasační tvrzení o nesprávnosti zápisu v katastrálním operátu a činit závěry o tom, zda oprava měla či neměla být provedena.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

V dalším řízení krajský soud rozhodne o nákladech řízení této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.)

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu